

Sygn. akt I ACa 1073/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Wiceprezes SA Jacek Gołaczyński

Sędziowie: SSA Anna Guzińska (spr.)

SSA Jolanta Solarz

Protokolant: Małgorzata Kurek

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 r. we Wrocławiu na rozprawie

sprawy z powództwa **(...) Bank (...) S.A. w K.**

przeciwko R. M. (1)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z dnia 12 maja 2017 r. sygn. akt X GC 675/16

- 1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że oddala powództwo ponad kwotę 68.737,43 zł (sześćdziesiąt osiem tysięcy siedemset trzydzieści siedem złotych 43/100) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 29 czerwca 2016 r. do dnia 3 października 2017 r. oraz zmienia tenże wyrok w punkcie II w ten sposób, że zasądzoną w punkcie I należność rozkłada na raty po 500 (pięćset) zł miesięcznie, płatne do dnia 10-go każdego miesiąca poczynając od października 2017 r. wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat;**
- 2. oddala apelację w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od strony powodowej na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 12 maja 2017 r. zasądził od pozwanego R. M. (1) na rzecz strony powodowej (...) Bank (...) S.A.

w K. kwotę 76.237,43 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 29 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty (pkt I). Zasądzoną wyżej kwotę rozłożył na raty płatne :

- 500 zł w terminie 1 miesiąca od daty uprawomocnienia się wyroku,

- 500 zł w terminie 2 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku,

- 500 zł w terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku,
- 500 zł w terminie 4 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku,
- 500 zł w terminie 5 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku,
- pozostałą należność łącznie z odsetkami w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku (pkt II). Zasadził także od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 9.461 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt III).

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące istotne ustalenia faktyczne.

Pozwany R. M. (1) w okresie od dnia 5 stycznia 2006 r. do dnia 25 listopada 2016 r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...) w zakresie m.in. sprzedaży hurtowej wyrobów chemicznych.

W dniu 11 czerwca 2014 r. pozwany, w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, zawarł z (...) Bankiem (...) S.A. Umowę o pożyczkę nr (...). Zgodnie z umową Bank udzielił pozwanemu pożyczki w wysokości 99.700 zł na okres od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia 25 czerwca 2019 r. (pkt 1 umowy) .

Pozwany zobowiązał się do spłacania całości zadłużenia wynikającego z Umowy w formie 60 rat kapitałowo-odsetkowych płatnych miesięcznie do 25-go dnia każdego miesiąca począwszy od 25 listopada 2014 r. Ostatnia rata kapitałowo-odsetkowa miała być płatna w dniu 25 czerwca 2019 r. W okresie od dnia uruchomienia pożyczki do dnia wymagalności raty kapitałowo-odsetkowej w miesiącu, w którym następuje aktualizacja oprocentowania, wysokość miesięcznej raty kapitałowo-odsetkowej wynosiła 2.064,07 zł. Wysokość kolejnych rat miesięcznych miała ulegać zmianie w dniu spłaty raty w miesiącu następującym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła aktualizacja oprocentowania, zgodnie z zasadami określonymi w pkt 4 umowy i miała obowiązywać do dnia wymagalności raty kapitałowo-odsetkowej przypadającej w kolejnej aktualizacji oprocentowania. (pkt 5 umowy).

Pozwany upoważnił Bank do pobierania miesięcznych rat kapitałowo-odsetkowych oraz wszelkich innych zobowiązań z tytułu umowy z jego rachunku rozliczeniowego oraz do zapewnienia odpowiedniej wysokości środków na rachunku rozliczeniowym, umożliwiającym automatyczne pobranie należności w dniach wymagalności poszczególnych rat. (pkt 7 umowy).

Od niespłaconego w terminie zadłużenia wynikającego z Umowy naliczane i pobierane miały być odsetki podwyższone w wysokości określonej w umowie. (pkt 8 umowy).

Pismem z dnia 15 lutego 2016 r. strona powodowa skierowała do pozwanego wypowiedzenie umowy pożyczki nr (...) z powodu utrzymywania przez pozwanego zadłużenia przeterminowanego. W piśmie poinformowano, że okres wypowiedzenia trwa 30 dni od daty doręczenia pisma i najpóźniej dzień po upływie tego terminu pozwany musi spłacić całe zadłużenie. Kwotę zadłużenia w dniu wystawienia pisma określono na 80.141,94 zł, w tym 7.148,94 zł zaległości niespłaconych w terminie (tzw. przeterminowane zadłużenie).

Zadłużenie pozwanego zostało stwierdzone wyciągiem z ksiąg banku numer (...), zgodnie z którym wymagalne zadłużenie pozwanego na dzień 29 czerwca 2016 r. z tytułu umowy o pożyczkę nr (...) z dnia 11 czerwca 2014 r. wyniosło 80.860,04 zł, w tym kwotę 76.237,43 zł niespłaconego kapitału, kwotę 2.448,26 zł z tytułu niespłaconych odsetek umownych od dnia 11 czerwca 2014 r. do dnia 28 marca 2016 r. oraz kwotę 2.174,35 zł z tytułu niespłaconych odsetek za zwłokę od dnia niespłacenia przez kredytobiorcę należności w terminie ustalonym w umowie do dnia 28 czerwca 2016 r.

W 2011 r. u R. M. (1) zdiagnozowano stwardnienie rozsiane.

Od 2016 r. nie jest on w stanie samodzielnie się poruszać i wymaga stałej opieki. Jedynym jego źródłem utrzymania jest renta z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 1.425 zł netto miesięcznie.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Okręgowy uznał powództwo za uzasadnione. W uzasadnieniu wskazał, że pozwany posiada względem strony powodowej zadłużenie w wysokości objętej pozwem. Między stronami nie było sporu co do tego, że pozwany nie spłacił zaciągniętej pożyczki w terminie określonym w umowie, ani co do wysokości niespełnionego przez pozwanego świadczenia. W związku z powyższym Sąd zasądził na rzecz strony powodowej kwotę 76.237,43 zł tytułem niespłaconej części kapitału kredytu udzielonego przez stronę powodową pozwanemu na podstawie umowy z dnia 11 czerwca 2014 r. Odsetki ustawowe za opóźnienie zasądzono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., w myśl którego, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia (w wysokości ustawowej, jeżeli nie umówiono się inaczej), chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Odsetki zostały naliczone od dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku, tj. od dnia 29 czerwca 2016 r. Mając na uwadze powyższe Sąd orzekł jak w punkcie I wyroku.

Pozwany wnioskował natomiast o rozłożenie przez Sąd żądanego w pozwie świadczenia pieniężnego na raty, powołując się przy tym na swoją trudną sytuację życiową. W ocenie Sądu w rozpatrywanym przypadku zachodzą szczególnie okoliczności, uzasadniające zastosowanie przepisu z art. 320 k.p.c. Sąd rozważył sytuację finansową pozwanego przy rozpatrywaniu wniosku o zwolnienie pozwanego od kosztów sądowych i ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu. Z dołączonych do wniosku dokumentów wynika, że pozwany zachorował na stwardnienie rozsiane, co znacznie ograniczyło jego możliwości zarobkowe i spowodowało zakończenie prowadzenia działalności gospodarczej, która stanowiła źródło dochodu pozwanego przez ponad 10 lat. Obecnie – ze względu na stan zdrowia – pozwany nie jest w stanie podjąć pracy zarobkowej, a jego jedynym źródłem dochodu jest renta z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 1.425 zł netto miesięcznie. Pozwany prowadzi gospodarstwo domowe wspólnie z żoną i dzieckiem – na jego utrzymaniu pozostaje małoletni syn. Wnosząc o rozłożenie świadczenia na raty, pozwany zadeklarował, że jest w stanie spłacać zadłużenie posiadane względem strony powodowej w miesięcznych ratach w wysokości po 500 zł. Z drugiej strony Sąd wziął również pod uwagę wysokość dochodzonej wierzytelności i uznał, że rozłożenie całej kwoty 76.237,43 zł na raty po 500 zł miesięcznie doprowadzi do rażącego pokrzywdzenia wierzyciela, który przez wiele lat nie będzie mógł odzyskać w całości dochodzonej wierzytelności.

Po rozważeniu interesów obu stron, Sąd postanowił rozłożyć świadczenie zasądzone w wyroku na sześć rat, płatnych w okresach miesięcznych, przy czym określił, że pierwsza rata będzie wymagana w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się wyroku. Biorąc pod uwagę aktualne możliwości finansowe pozwanego pięć pierwszych rat Sąd ustalił na kwotę 500 zł. W terminie płatności ostatniej raty – sześć miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia – pozwany zobowiązany jest do spłaty pozostałej należności łącznie z zasądzonymi w wyroku odsetkami. Sąd zważył, że przez pół roku pozwany będzie miał możliwość zorganizowania środków na spłatę całości zadłużenia względem strony powodowej – przez renegotiację warunków spłaty z powodowym bankiem, bądź przez zawarcie umowy kredytu lub pożyczki z innym podmiotem. Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w punkcie II wyroku.

O kosztach procesu w punkcie III Sąd orzekł stosownie do wyniku postępowania na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodził się pozwany, zarzucając Sądowi pierwszej instancji:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, a to:

- art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, w sposób naruszający zasadę swobodnej oceny dowodów, skutkujące błędnym przyjęciem, że R. M. (1) będzie w stanie po upływie 6 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia jednorazowo spłacić powodowi resztę zobowiązania

opiewającego na kwotę wyrażoną w pozwie, a pomniejszoną o pięć rat po 500 zł, w sytuacji gdy choroba pozwanego i sytuacja życiowa w jakiej się znajduje ma charakter stały i niezmienny:

- art. 316 § 1 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie przy wyrokowaniu wpłat dokonanych na rzecz powoda przez pozwanego po dniu 28.06.2016 r., które to miały istotny wpływ na ostateczną wysokość roszczenia, i które winny skutkować oddaleniem powództwa w części;

- art. 98 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie w punkcie III orzeczenia faktycznego rozdziału kosztów procesu pomiędzy przegranym, a wygranym, albowiem pozwany spłacając w toku procesu zobowiązanie w kwocie 5 500,00 zł, przy jednoczesnej bierności powoda w zakresie cofnięcia powództwa i zrzeczenia się roszczenia, niewątpliwie proces w części wygrał;

II. sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, skutkująca błędnym przyjęciem, że kwota zadłużenia pozwanego na dzień wyrokowania jest tożsama z kwotą, jaką powód oznaczył w pozwie, podczas gdy pozwany od dnia 29.06.2016 r. (data wyciągu z ksiąg banku, o którą powód oparł wysokość roszczenia) uiścił pięć rat po 500,00 zł o czym Sąd I instancji miał wiedzę, gdyż dowody tych wpłat znajdowały się w aktach sprawy.

W oparciu o powyższe skarżący wniósł o zmianę wyroku w punkcie I poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 69737,43 zł, zmianę zaskarżonego wyroku w punkcie II poprzez orzeczenie płatności zasądzonej wobec pozwanego kwoty w ratach miesięcznych płatnych po 500 zł aż do spłaty całości zobowiązania, zasądzenie na rzecz pełnomocnika pozwanego kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Nadto, na podstawie art. 368 § 1 pkt. 4 k.p.c. pozwany wniósł o uzupełnienie materiału dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z załączonych dokumentów, a to kserokopii dowodów wpłat uiszczanych przez pozwanego, a nieujętych dotąd w materiale dowodowym za miesiące: listopad, grudzień 2016 r. oraz styczeń, luty, marzec, kwiecień, maj i czerwiec 2017 r.

W odpowiedzi na powyższą apelację powód wniósł o jej oddalenie w całości, ewentualne zastrzeżenie w przypadku jej uwzględnienia, że jeżeli dłużnik opóźni się z płatnością którejkolwiek raty, całość świadczenia stanie się wymagalna od razu z chwilą opóźnienia. Wniósł również o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja zasługiwała na częściowe uwzględnienie.

Pozwany nie kwestionował przedmiotowego roszczenia co do zasady lecz jedynie co do wysokości. Zarzucił również brak zastosowania instytucji z art. 320 k.p.c. w szerszym zakresie niż uczynił to Sąd pierwszej instancji.

Zważyć na wstępie należy, że rozważania Sądu Okręgowego co do wysokości należnemu powodowi roszczenia w przeważającej mierze należało podzielić. Zasadny natomiast okazał się zarzut nieuwzględnienia wpłat pozwanego i ich wysokości dokonanych po dniu 29 czerwca 2016 r. na poczet udzielonej mu pożyczki. Pozwany wpłacił m.in. 5 rat po 500 zł w okresie od 30 czerwca 2016 r. do 27 października 2016 r., na co wskazują dowody zgromadzone w trakcie postępowania pierwszoinstancyjnego. Dlatego też zarzut błędu w ustaleniach faktycznych okazał się w tym zakresie trafny. Nadto pozwany wskazał na dokonywanie dalszych miesięcznych wpłat w toku procesu, czego powód nie kwestionował. Kierując się zatem oświadczeniami stron w tym zakresie oraz normą art. 316 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny zobligowany był do zmiany zaskarżonego wyroku w pkt I poprzez obniżenie zasądzonej w nim kwoty do kwoty pozostałej do spłaty na dzień wyrokowania przez Sąd Odwoławczy, tj. do kwoty 68.737,43 zł, oraz modyfikację orzeczenia w zakresie odsetek ustawowych za opóźnienie w jej spłacie w ten sposób, że zasądził je za okres od 29 czerwca 2016 r. do dnia 3 października 2017 r. Nie można było bowiem odmówić przyznania wierzycielowi żądanych odsetek za okres do dnia wydania wyroku przez Sąd drugiej instancji. Wierzycielowi nie przysługują natomiast odsetki

od ratałnych świadczeń za okres od daty wyroku do daty płatności poszczególnych rat (uchwała składu siedmiu sędziów SN – zasada prawna z dnia 22 września 1970 r., III PZP 11/70, OSNC 1971, nr 4, poz. 61), o których Sąd orzekł w dalszej części sentencji.

Sąd Odwoławczy zmienił bowiem zaskarżony wyrok także w pkt II, z uwagi na podzielenie zarzutu skarżącego odnośnie naruszenia prawa procesowego, w szczególności art. 233 § 1 k.p.c., co do tej części rozstrzygnięcia. Wymowa całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego sprzeciwia się bowiem kluczowemu w tym zakresie założeniu Sądu pierwszej instancji, że pozwany w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się wyroku, tj. po spłacie 5 rat po 500 zł w kolejnych miesiącach po jego uprawomocnieniu się, będzie w stanie jednorazowo uiścić pozostałe należne powodowi świadczenie. Sąd stanął bowiem na stanowisku, że przez pół roku pozwany będzie miał możliwość zorganizowania środków na spłatę całości zadłużenia względem strony powodowej – przez renegecjację warunków spłaty z powodowym bankiem, bądź przez zawarcie umowy kredytu lub pożyczki z innym podmiotem. Za powyższym rozstrzygnięciem, jak

i zastosowaniem art. 320 k.p.c. w takim zakresie, przemawiało zdaniem Sądu wyważenie zarówno interesu dłużnika jak i wierzyciela.

Zważyć jednak należy, że analiza szczególnych okoliczności po stronie pozwanego jak i powoda, zajmującego wszakże jako bank silniejszą pozycję w obrocie cywilnoprawnym, skłania ku dalej idącemu zastosowaniu instytucji z art. 320 k.p.c. Podstawą zastosowania tego przepisu jest wyłącznie uznanie sądu, że zachodzą szczególnie uzasadnione wypadki. Sąd ustala liczbę, wysokość i terminy poszczególnych rat stosownie do wyników postępowania oraz interesów stron. Rozważając zastosowanie tej instytucji, należy brać pod uwagę także skutki, jakie orzeczenie spowoduje w sferze prawnej i życiowej stron (por. wyrok SN z dnia 9 kwietnia 2015 r., II CSK 409/14, LEX nr 1677131). Okoliczności pozwalające na zakwalifikowanie określonego wypadku jako szczególnie uzasadnionego mogą wynikać głównie ze stanu majątkowego stron, ich sytuacji rodzinnej lub zdrowotnej oraz z doraźnych – stwierdzonych przez sąd – trudności ze spełnieniem świadczenia w terminie wynikającym z treści roszczenia. Chodzi zwłaszcza o wypadki, w których spełnienie zasądzonego świadczenia byłoby dla pozwanego niemożliwe do wykonania albo bardzo utrudnione lub narażałoby jego bądź jego bliskich na niepowetowane szkody. Trudności w spełnieniu świadczenia mogą być subiektywne, wynikające z indywidualnych cech i zachowań stron, a także obiektywne, spowodowane np. zjawiskami przyrodniczymi, sytuacją gospodarczą lub innymi czynnikami samoistnymi, niezależnymi od stron.

Zważyć należy, że sytuacja w jakiej obecnie znajduje się pozwany istotnie uniemożliwia mu efektywną spłatę zasądzonego świadczenia i nie jest przez niego w jakikolwiek sposób zawiniona. Bezspornie pozwany choruje na stwardnienie rozsiane. Od 2016 r. nie jest w stanie samodzielnie się poruszać i wymaga stałej opieki. Jedyńm jego źródłem utrzymania jest renta z tytułu niezdolności do pracy w wysokości 1.425 zł netto miesięcznie. Powyższe okoliczności przemawiały za zwolnieniem pozwanego od kosztów sądowych jak i przyznaniem mu pełnomocnika z urzędu. Brak jednocześnie podstaw do przyjęcia, że sytuacja ta ulegnie w najbliższym czasie zmianie. W szczególności nie sposób na podstawie zgromadzonego materiału uznać, aby stan zdrowia powoda miał ulec poprawie, co wynika także z charakteru choroby na którą cierpi. Ponadto pozwany ma na utrzymaniu małoletniego syna. Wszystko to sprawia, że nie jest prawdopodobne, aby pozwany w ciągu kilku miesięcy od uprawomocnienia się wyroku był w stanie zgromadzić środki na pokrycie pozostałej części zadłużenia. Okoliczności sprawy wskazują, że przekracza to jego możliwości finansowe. Brak złagodzenia wyroku w tym zakresie spowodowałby znaczny uszczerbek sytuacji życiowej i majątkowej pozwanego i jego rodziny. Szkoła, która mogłaby mu przez to zostać wyrządzona, w powiązaniu z jego trudną sytuacją zdrowotną, byłaby nie do pogodzenia z zasadami współżycia społecznego. Zważyć należy, że zaciągnięcie innego zobowiązania w celu pokrycia niniejszego długu nic by w tym zakresie nie zmieniło, bowiem pozwany i tak musiałby spłacać raty innej pożyczki lub kredytu, i niewykluczone, że byłyby one większe niż kwota zasądzonych rat przez Sąd. Poza tym, z uwagi na niewielkie dochody jak i wysokość zobowiązań pozwanego, szanse na udzielenie mu kolejnej pożyczki w tym celu przez bank wydają się niewielkie. Jako mało prawdopodobna jawi się także możliwość wynegocjowania z powodem rozłożenia kwoty zasądzonego świadczenia na raty skoro od początku domagał się jej jednorazowego zwrotu wraz z odsetkami i w tym celu wystąpił z niniejszym powództwem, nie był skłonny do ustępstw w tym zakresie i nic nie wskazuje aby jego stanowisko w tej kwestii miało się w tym czasie zmienić.

Dlatego rozłożenie tej kwoty na dalsze raty, płatne aż do pełnego zaspokojenia roszczenia wierzyciela będzie bardziej racjonalne, dogodniejsze dla pozwanego i zapewni efektywniejszą, sukcesywną spłatę zadłużenia. W piśmiennictwie przyjmuje się, że szczególnie uzasadniony wypadek może wynikać także z potrzeby usprawnienia i urealnienia wykonalności orzeczenia oraz uniknięcia egzekucji oraz jej dolegliwości i kosztów, a przez to zwiększenia szansy wierzyciela na uzyskanie zaspokojenia (A. Ratajczak, Prawo sędziowskie przewidziane w art. 320 k.p.c. jako podstawa orzekania w postępowaniu cywilnym (w:) A. Doczekalska (red.), Z zagadnień współczesnego prawa polskiego, Warszawa 2011, s. 381; E. Gapska, Glosa do uchwały SN z dnia 15 grudnia 2006 r., III CZP 126/06, OSP 2010, z. 4, poz. 44). Takie rozwiązanie nie wywoła także uszczerbku sytuacji wierzyciela, a ewentualnie niedogodność związaną z oczekiwaniem na ostateczną spłatę roszczenia. Nie będzie się to jednak wiązać z jakąkolwiek szkodą dla powoda, bowiem w żadnym razie nie ograniczy ani nie zakłóci prowadzonej przez niego działalności. Jego wierzytelność będzie stopniowo spłacana, co niewątpliwie zapewni mu stałe wpływy. Ostatecznie pozwany nie będzie zatem w jakikolwiek sposób stratny zaś naliczone i zasądzone dotychczas odsetki przyniosą mu jedynie zysk z zawartej z pozwanym umowy.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny, w oparciu o przepis art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

Niezasadny okazał się natomiast zarzut naruszenia art. 98 § 1 k.p.c. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach postępowania. Zgodnie z art. 100 k.p.c. w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu. Co prawda niniejsze rozstrzygnięcie uwzględniło częściowo żądania apelacji, co skutkowało stosowną zmianą zaskarżonego wyroku na korzyść pozwanego, to jednak nie mogło to pociągnąć za sobą zmiany orzeczenia Sądu Okręgowego w przedmiocie kosztów. Biorąc bowiem pod uwagę proporcje kwot które zostały słusznie zasądzone oraz tych, co do których Sąd Okręgowy winien był oddalić powództwo, należało przyjąć, iż zostało ono uwzględnione w przeważającym stopniu, zaś pozwany wygrał sprawę w pierwszej instancji w niewielkim stopniu. W konsekwencji zastosowanie znajdowała reguła wyrażona w art. 100 zdanie 2 k.p.c. i pomimo częściowej zmiany wyroku na korzyść pozwanego, winien on ponieść koszty postępowania pierwszoinstancyjnego w całości.

Dlatego też Sąd Apelacyjny oddalił apelację w pozostałym zakresie, na podstawie art. 385 k.p.c., o czym orzekł w pkt II sentencji.

O kosztach postępowania apelacyjnego w pkt III Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z 391 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz.1800), w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2016 poz. 1668).

Zważyć jednocześnie należy, że adwokat ustanowiony z urzędu ma prawo, z wyłączeniem strony, ściągnąć sumę należną mu tytułem wynagrodzenia i zwrotu wydatków zasądzonych na rzecz tej strony od przeciwnika (art. 122 § 1 i 2 k.p.c.). W takiej sytuacji, wyegzekwowanie przez ustanowionego z urzędu pełnomocnika należnych mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej z kosztów procesu zasądzonych od strony przeciwnej powoduje zaspokojenie jego roszczeń w stosunku do Skarbu Państwa. Nie było zatem podstaw do wydawania odrębnego orzeczenia w przedmiocie wynagrodzenia pełnomocnika strony wygrywającej, które winno zostać pokryte ze środków Skarbu Państwa. Orzeczenie takie należałoby wydać dopiero wówczas, gdyby egzekucja przez adwokata należnych mu kosztów od strony przeciwnej była nieskuteczna, albo nieskuteczna jedynie w części (§ 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714)).